

BERGEN KOMMUNE

Føringar for anbud i Bergen kommune

Bergen næringsråd 08.02.2024

Anskaffelsesstrategi 2022-2025

Effektiv ressursbruk

Realisere verdier

Klima, miljø og samfunnsansvar

Kommunikasjon og samarbeid

BERGEN
KOMMUNE

Generelle føringer for miljø- og klimakrav i kommunen

- 1: Offentlige kriteriesett
- 2: Miljømerkede produkter og tjenester
- 3: Substitusjonsplikt
- 4: Miljøledelse
- 5: Utslippskrav til kjøretøy
- 6: Kutte unødvendig plast og emballasje
- 7: Energibruk
- 8: Reduksjon av avfall og avfallshåndtering
- 9: Dyrevelferd

3 satsingsområder:

- IKT-utstyr
 - Transport
 - Bygg- og anlegg
- = Sirkularitet

Transportkrav – innfasing av utslippsfrie kjøretøy

Mindre kjøretøy

Nullutslippskjøretøy (el, hydrogen) eller biogass fom 2022.

Mellomstore kjøretøy

- Tom 2024: Krav om Euro VI++
- Fom 2025: Krav om nullutslippskjøretøy

Store kjøretøy

Krav om minst Euro VI inntil videre

Det skal i hver enkelt konkurranse vurderes hvor strenge krav det er grunnlag for å stille, herunder om det skal stilles krav til drivstoffet eller krav om nullutslippskjøretøy. Slike krav kan eventuelt stilles som kontraktskrav som først skal oppfylles et lite stykke inn i avtaleperioden.

Krav om BREEAM-NOR-sertifisering av kommunens byggeprosjekter

- Alle spesifiserte utbyggingsprosjekter over EØS-terskelverdi (p.t. 51.5 MNOK) skal utføres etter BREEAMNOR-metodikk.
- Alle nybygg med kostnadsramme over 250 mill. kroner skal normalt sertifiseres til Excellent.
- For totalrehabiliteringsprosjekter skal skoler og sykehjem normalt sertifiseres til minimum «Very Good».
- Ved mindre rehabiliteringsarbeider enn totalrehabilitering, vil det måtte gjøres en konkret vurdering av kost/nytte av om metodikk eller sertifisering kan eller skal benyttes.

Garnes ungdomsskule. «Very Good»

- a. Outstanding: Less than top 1% of buildings (innovator)
- b. Excellent: Top 10% of buildings (best practice)
- c. Very Good: Top 25% of buildings (advanced good practice)
- d. Good: Top 50% of buildings (intermediate good practice)
- e. Pass: Top 75% of buildings (standard good practice)

BREEAM[®]

BERGEN
KOMMUNE

Krav om utslippsfrie bygge- og anleggsplasser fra 2025

- Krav om utslippsfrie byggeplasser for konkurranser med verdi over 2,05 MNOK eks. mva.
- Gjelder konkurranser som blir lyst ut fra og med 01.01.2025.

den nye 9-tonns Zeron-maskinen fra Nasta ved hjelp av en mobil lade

Krav om miljømerker

- Type 1 miljømerker (eksempelvis Svanemerket, EU Ecolabel, Blå Engel, TCO, Eco Mark)
 - uavhengige tredjepartssertifiseringer
 - stiller miljøkrav til hele livssyklusen til produkter og tjenester
 - oppfyller vilkårene i anskaffelsesforskriften §15-3
 - følger ISO 14024
- Råvaremerker (eksempelvis Ø-merket og FSC/PEFC)
- En-parameters miljømerker (eksempelvis Energy Star og Øko-Text Standard 100).

1. alle kravene for å få merket må ha "tilknytning til leveransen" og kravene må være "egnet til å beskrive egenskapene" ved ytelsen som skal anskaffes
2. kravene skal være basert på etterprøvbare og ikke-diskriminerende kriterier
3. de er utviklet ved hjelp av en åpen og gjennomsiktig prosedyre der alle relevante aktører, inkludert offentlige organer, forbrukere, partene i arbeidslivet, produsenter, distributører og ikke-statlige organisasjoner, kan delta
4. merkeordningen skal være tilgjengelig for alle interesserte, og
5. merkekravene skal være fastsatt av en tredjepart som leverandøren/produsenten som søker om lisens selv ikke har avgjørende innflytelse over

Seriøsitetskrav i bygge- og anleggskontrakter

- Krav om utvidet skatteattest fra leverandør og underleverandører
- Krav om HMS-kort
- Krav om minst 50 % faglærte håndverkere
- Krav om SHA-plan
- Krav om begrensning i antall ledd i leverandørkjeden
- Begrunnelsesplikt for bruk av enkeltpersonforetak
- Krav om lønnsutbetaling til bank
- Krav om separate garderober for damer og menn
- Krav om boforhold
- Krav om bruk av HMSREG
- Krav om OTP
- Krav til språkkunnskap og informasjon

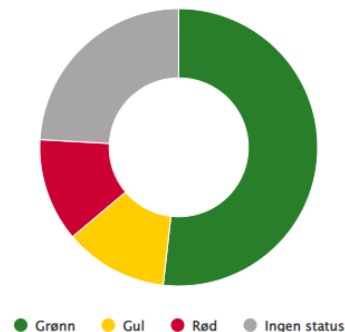

Krav om bruk av HMSREG

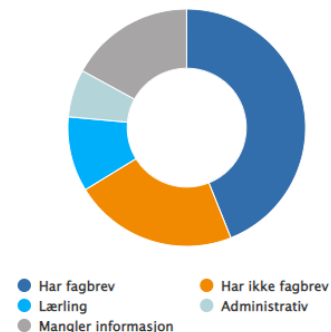
- **HMSREG** er et informasjonssystem som er utviklet for å støtte seriøsitetsarbeidet i bygge- og anleggsbransjen.
- Sikrer god oppfølging av [Byggherreforskrift](#) og [Påseplikt](#).
- Bidrar til digitalisering og effektivisering i prosjektene.
- Gir informasjon om bemanningsforetak som benyttes.
- Gir oversikt over kompetanse (andel fagarbeid, lærling mv).

StartBANK idag

Kompetanseoversikt idag

Krav om lønns- og arbeidsvilkår

- Gjelder tjenestekontrakter og bygg/anleggskontrakter hvor arbeidet utføres i Norge. I varekontrakter med høy tjenesteandel hvor arbeid utføres i Norge, kan det også være relevant å stille krav.
- Det stilles krav om lønns- og arbeidsvilkår i henhold til allmenngjort tariff.
- *Eller* gjeldende landsomfattende tariffavtaler for aktuell bransje.

Arbeidstilsynet Hva leter du etter?

Arbeidsforhold HMS Tema Regelverk Godkjenninger

Arbeidstilsynet > Arbeidsforhold > Lønn > Minstelønn

Minstelønn

I Norge er det ingen generell lovfestet minstelønn, med unntak for ansatte i ni bransjer. Formålet med minstelønn i de aktuelle ni bransjene, er å hindre at utenlandsk arbeidskraft får dårligere lønns- og arbeidsvilkår enn det som er vanlig i Norge.

Det er minstelønn i disse bransjene:

- Lønn - bygg
- Lønn - renhold
- Lønn - overnatting, servering og catering
- Lønn - skips- og verftsindustrien
- Lønn - jordbruk og gartnerier
- Lønn - fiskeindustribedrifter
- Lønn - elektro
- Lønn - godstransport på vei
- Lønn - persontransport med turbil
- Lønn - andre bransjer

Utgifter til reise, kost og losji

For arbeidsoppdrag på byggeplasser, i skips- og verftsindustrien, innen elektro og renhold hvor overnatting utenfor hjemmet er nødvendig, skal arbeidsgiver dekke nødvendige reiseutgifter ved arbeidsoppdragets begynnelse og slutt.

For arbeidsgiver sender arbeidstaker på oppdrag utenfor sitt hjemsted, skal det være avtalt ordninger for kost og losji. Arbeidsgiver skal som hovedregel sørge for kost og losji, men fast diettstøt, betaling etter regning og lignende kan avtales.

Denne plikten til å dekke utgifter til reise, kost og losji ved reiser gjelder bare for reiser i Norge.

For arbeidstakere som utfører godstransport på vei (med kjøretøy med totalvekt over 3,5 tonn) skal det ved transportoppdrag med planlagt overnatting, utbetales diett med en sats som tilsvarer det norske myndigheter til enhver tid godkjenner som skattefritt diett. Det utbetales 1/3 diettstøt per påbegynt 8. time

Minstelønn er innført ved allmenngjøringsforskrifter

[Tariffnemnda kan bestemme at en landsomfattende tariffavtale skal gjelde for alle arbeidstakere i en bransje – såkalt allmenngjøring \(nemndene.no\)](#). Dette gjør Tariffnemnda ved å vedta allmenngjøringsforskrifter for de ulike bransjene. Disse

Krav om lærlinger

Det skal benyttes lærlingeklausul i Bergen kommunes kontrakter om følgende kriterier er oppfylt:

- a) Kontrakten har en varighet på mer enn 3 måneder
- b) Kontrakten har en verdi på 2,05 mill eks. mva. eller mer
- c) Kontrakten er en tjeneste- eller bygg- og anleggskontrakt
- d) Kontrakten gjelder ytelser som skal utføres i Norge
- e) Kontrakten omfatter bruk av fagpersonell innenfor en bransje (et fag)
- f) Kontrakten er egnet for bruk av lærlinger**
- g) Det er et klart definert behov for lære plasser i faget**

Kan stille krav i kontrakter av kortere varighet, lavere verdi og/eller i varekontrakter med vesentlig innslag av tjenesteelementer (altså fravike bokstav a)-c) over), så fremt de andre kriteriene (d)-g)) fortsatt er oppfylt.

Etter en [avklaring med Kunnskapsdepartementet](#) kan lære kandidater, praksisbrevkandidater eller kandidater til fagbrev på jobb sidestilles med lærling. Praksiskandidater kan ikke sidestilles med lærling. Se opplæringslovens § 4.1.

Arbeidstaker- og menneskerettigheter i utlandet

- [ILOs åtte kjernekonvensjoner](#) om tvangsarbeid, barnarbeid, diskriminering, fagforeningsrettigheter og retten til kollektive forhandlinger: (nr. 29, 87, 98, 100, 105, 111, 138 og 182); (noen unntak for 87 og 98)
- FNs barnekonvensjon, artikkel 32: Vern mot økonomisk utbytting
- Arbeidsmiljølovgivningen i produksjonsland. Av særlige relevante forhold fremheves
 - 1) lønns- og arbeidstidsbestemmelser,
 - 2) helse, miljø og sikkerhet,
 - 3) regulære ansettelsesforhold, inklusive arbeidskontrakter,
 - 4) lovfestede forsikringer og sosiale ordninger.
- Der hvor internasjonale konvensjoner og nasjonal lovgivning omhandler samme tema, skal den høyeste standarden alltid gjelde.

Krav skal stilles i følgende bransjer

Anskaffelser over 100.000,- som er opplistet som [høyrisikogrupper av DFØ](#)

- Bygg- og anleggsmaterialer (stein, trevirke og metall)
- Elektronikk og IKT
- Produkter som inneholder konfliktmineraler
- Mat og drikke (frukt, grønnsaker, kaffe/te/kakao)
- Medisinsk forbruksmateriell/utstyr
- Kontorrekvisita
- Leke- og idrettsutstyr
- Møbler
- Tekstiler, arbeidstøy og fottøy
- Biler og andre kjøretøy

The terrible truth about your tin of Italian tomatoes

Court documents reveal that fruit from two food giants on UK supermarket shelves was picked by workers in southern Italy under 'conditions of absolute exploitation'

📷 Farm workers pick tomatoes in southern Italy. The country's tomato industry is worth an estimated €3.2bn (£2.85bn). Photograph: Tony Gentile/Reuters

Det kan være grunn til å stille krav i kontrakter utover ovennevnte liste hvis produktene som skal anskaffes krever arbeidsintensiv tilvirkning og/eller det er sannsynlig at varene produseres i lavkostland.

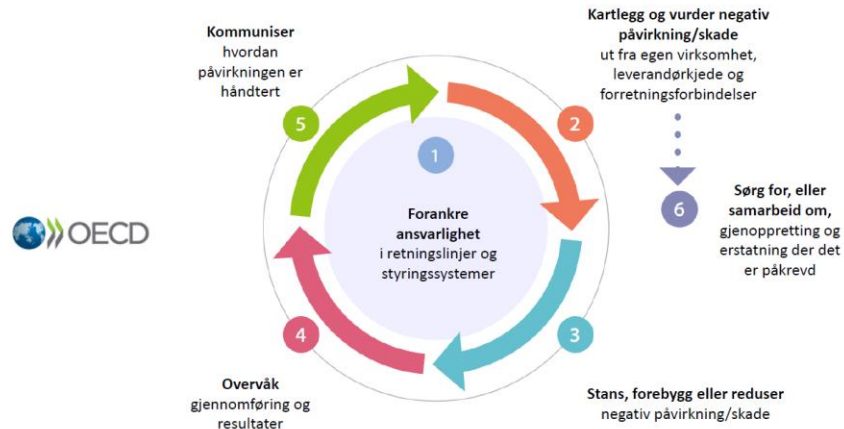

BERGEN
KOMMUNE

Hvordan skal kontrakten følges opp?

- Leverandørene skal i løpet av kontraktperioden arbeide for å implementere aktsomhetsvurderinger, som samsvarer med anbefalingene gitt i [OECDs veileder for ansvarlig næringsliv](#).
- Det vil normalt være tilstrekkelig å rapportere i henhold til åpenhetsloven.

AKTSOMHETSVALDERINGER FOR ANSVARLIG NÆRINGSVAL

Rettferdig handel

Visjon:

«Bergen skal være en aktiv fairtradeby og et forbilde for etisk og rettferdig handel.»

Det skal stilles krav om merkeordninger ved innkjøp av kaffe, te, bananer og de fleste typer sportsballer, samt at vi skal etterstrebe det innen kategorier som blomster, tekstiler, sukker og kakao/sjokolade.

BERGEN
KOMMUNE

Arbeidsinkludering

ARBEIDSGLEDE: Gjengen i fryselageret har det lystbetont på jobb, her anført av midtpunktet Monica Arnelvedt. Hadde de kunnet bestemme, ville alle stilt til jobb i påskeferien også. FOTO: EIRIK BREKKE

På denne arbeidsplassen vil ingen ta påskeferie

– De gamle skal ha mat. Det er vårt ansvar, sier Maria Sævrøy bestemt mens hun legger vakuumpakkede porsjonsmiddager oppi blå kasser.

BERGEN
KOMMUNE

To ulike framgangsmåter

Reservert kontrakt

- Vi reserverer kontrakten for virksomheter eller programmer som har til formål å inkludere (reserverte kontrakter)
- Arbeidsmarkedsbedrifter som Grønneviken, Nordnes verksteder, Spekterplus og A2G kan levere.

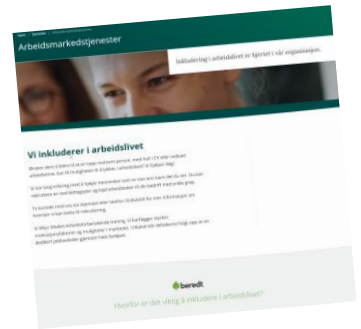
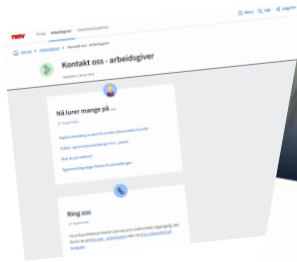
Inkluderende kontrakt

- Deler av arbeidet utføres av personer med utfordringer på arbeidsmarkedet
- Gjelder for ordinære virksomheter – virksomheten trenger ikke å ha til formål å drive med inkludering
- Arbeidsmarkedsbedrifter kan også levere tilbud i ordinære konkurranser
- Arbeidsmarkedsbedrifter kan også være underleverandører

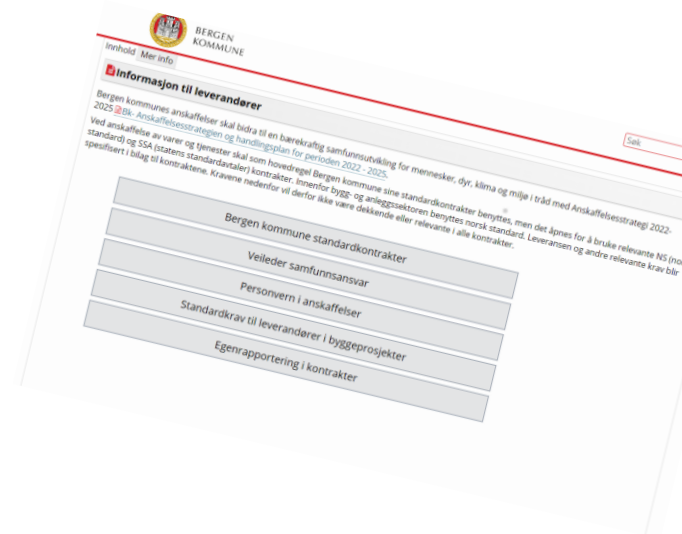
Kontaktpunkt hos NAV

- Ved behov for hjelp til å oppfylle kravet om arbeidsinkludering, kan leverandør kontakte [NAVs markedsteam i Bergen](#).
- Leverandør skal kontakte NAV innen 1 måned etter kontraktsoppstart (i nye kontrakter).
- Det vil også være mulig å kontakte arbeidsmarkedsbedriftene.

Vil du vite mer?

- Standardkontraktene finner du her: [Informasjon til leverandører \(extend.no\)](#).
- Standardbilag finner du enklest ved å se i utlyste konkurranser.
- Politiske vedtak kan du søke opp her: [Bergen kommune - Søk i politiske saker](#).
- Veileder for samfunnsansvar finner du her: [Bk-Veileder for samfunnsansvar i anskaffelsene til Bergen kommune \(extend.no\)](#). (NB: denne er under oppdatering, men det meste er gjeldende).

Politiske saker for videre lesning

Noen saker om klima- og miljø

- [Miljø- og klimahensyn ved anskaffelser til Bergen kommune](#), orienteringssak til bystyret, vedtatt 24.03.2021
- [Krav til miljø- og klimahensyn ved anskaffelser til Bergen kommune](#) (fokus på nye og fremtidige krav), vedtatt av byrådet 29.04.2021
- [Dyrevelferd i Bergen kommunes anskaffelser](#), orienteringssak til bystyret, vedtatt 23.11.2022.
- [Miljø- og dyrevelferdspolicy for anskaffelser til Bergen kommune](#) (levende dokument vedtatt i sak 29.04.2021).
- [Grønn virksomhet. Klima- og miljøplan for Bergen kommunes virksomhet 2023-2030](#), vedtatt av bystyret 27.09.2023.
- [Grønn strategi – Klimastrategi for Bergen 2022 – 2030](#), vedtatt av bystyret 25.01.2023.
- [Bergen kommune: Innkjøp versus tropisk trevirke](#), vedtatt av byrådet 02.07.2008.
- [Handlingsplan for bruk og drift av kunstgressbaner](#), vedtatt av bystyret 25.04.2019

Noen øvrige relevante saker

- [Egnede rutiner for ivaretagelse av grunnleggende menneskerettigheter og arbeidstakerrettigheter](#), byrådssak 1076/19, vedtatt 14.03.2019.
- [Instruks om prosedyre for bruk av reserverte og inkluderende kontrakter](#), byrådsvedtak 1198/17. Justert vedtak 15.09.2022 i [byrådssak 1260/22](#).
- [Krav til en seriøs byggebransje \(seriøsitetskravene\)](#) ble vedtatt i [sak 155-17](#) av bystyret i møte 31. mai 2017.

Takk for meg!

Postmottak.innkjop@bergen.kommune.no

Juni.Lexau@bergen.kommune.no

Tlf: 93094014

BERGEN
KOMMUNE